

Titel: notes, [OSG] 024-0010

Citation: "notes, [OSG] 024-0010", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 57. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_024-shoot-wNKS-2757_0000_024_OSG_0010_p57_bP56_TB00013/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

(vi har Røtter og Røjer overfor Mas og Krebs), selekterer Synchronismen Kollektivmomentet. Ogsaa begrebet Dominans kan da undværes en særlig Terminus; det er jo blot en Funktion, hvis ene Funktion er en Synchronisme (det andet man jo lejlighedsvis ogsaa kunne være det). Ved Kombinationsynchronismer synes det irrelevant overhovedet at tale om Dominans, hvis ingen anden Størrelse forudsættes af eller forudsætter Synchronismen, er denne funktional. Den er kombineret i Forhold til alle eller ingen Elementer i samme Række.

Der er imidlertid endnu en Art Dominansforhold, som vistnok seldre kendes ved Synchronismer mellem Tegn: Hvis det - i det allerede omtalte Numerusets - viser sig, at ikke alle de Rødder der dominerer (er solidariske med) Totalasynchronismen har det fornævnte Kollektivmoment eller noget andet fælles Trækstyknings eller Figuralforhold, som kan disse Rødder vel paa Grund af dette funktionelle Forhold siges at udgøre en Kategori eller en Subklasse under nominale Rødder. Men om det er principielt forskelligt, om en Synchronisme domineres af en Kategori, der kun er opstillet paa Grundlag af Relation til Synchronismen (denne Relation man vel paa Forhaand være at bestemme som Solidaritet?), eller om den domineres af en Kategori, der er opstillet paa andet Grundlag. Kun i den sidste Tilfælde forekommer det mig forevarligt at sige, at Kategorien som Kategori dominerer Synchronismen; i første Tilfælde nødes man til at sprogde de 117 Rødder som "tilfældigvis" har denne "Uregelmæssighed", hvilket næsten praktisk er en stor Ulempe og paa teoretisk den sidste Fortvivlelses Udvej. Formentlig vil disse Synchronismer ogsaa vise sig at være Undtagelser, der fortrinvis optræder, naar en traditionel Form har fikseret en Overgangstilstand mellem et rationelt System i Oplosning og et andet i sin Vorden.

Denne Rationalitet kan prøves ved Henvisning til den Affinitet mellem lingvistisk Formning og Matematikformning, som Glassematikken nu - som det synes sigt og ager, jf. Uddalshørrespondensen - gaar ned til at erkende. Figurasynchronismer er - som vidt jeg ved - normalt fonetisk (eller grafisk) motiveret, Tegnasynchronismer i al Fald ofte semantisk. (dette både i synkronisk og diakronisk Forstand). Man vil altså i de fleste Tilfælde kunne motiverer Synchronismen; men ofte vil (af historiske Grunde) kun en